

NOTITIES ARCHEOLOGIE EN RUIMTELIJKE ORDENING

ONTGRONDINGEN (jan 2010)

Tonnie van de Rijdt- van de Ven

Zie voor afkortingen en begrippen de Notitie Alfabetische overzicht afkortingen en begrippen.

Beleid en regels voor ontgrondingen kunnen per provincie verschillen. Deze notitie beschrijft de regelingen voor Noord Brabant. Het eigen beleid per provincie is te vinden op te provinciale websites.

Wat is een ontgroning

Een ontgroning of ontgrondingsactiviteit zijn werkzaamheden, gericht op het permanent dan wel tijdelijk verlagen van de hoogteligging van het maaiveld of het verdiepen van de waterbodem; De bodem wordt door afgraving ontdaan van een grondstoflaag zoals klei, veen, zand of grind. Ook een tijdelijke verlagings van het maaiveld of verdieping van de waterbodem is een ontgroning.

Ontgrondingenwet

De Ontgrondingenwet bepaalt, dat voor alle ontgrondingen een vergunning nodig is. Deze vergunningen worden door de provincie verleend en moeten daar dan ook worden aangevraagd. Voor een aantal omschreven situaties gelden vrijstellingen (absolute vrijstellingen) of vrijstellingen onder voorwaarden (relatieve vrijstellingen). Deze staan vermeld in de provinciale Ontgrondingenverordening (verordening Ontgrondingen) en zijn in de bijlage overgenomen.

Procedure ontgrondingsvergunning

Voor het aanvragen van een vergunning moet de aanvrager alle werkzaamheden beschrijven en moet duidelijk zijn wat de gevolgen zijn van de ontgroning voor de omgeving. Wat er bijvoorbeeld met de grondwaterstand zal gebeuren, of wat er verandert in het landschap. Op de site van de provincie Noord Brabant is een aanvraagformulier te vinden met een overzicht van alle gegevens die een aanvraag moet bevatten. Zie 'Ontgrondingsvergunning'

Bij de besluitvorming over een vergunningaanvraag is de wettelijke procedure volgens afd. 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing

- De provincie neemt een conceptbesluit en legt dit zes weken ter inzage. Deze ontwerpbeslissing wordt in een regionaal dagblad gepubliceerd waarbij staat vermeld waar en wanneer deze ter inzage ligt. Omwonenden en andere betrokkenen kunnen na aanvang van de terinzagelegging van de ontwerpbeslissing de provincie verzoeken om een bijeenkomst te beleggen waar de aanvrager en de provincie een toelichting geven op de aanvraag en de ontwerpbeslissing (hoorzitting).
- Een ieder kan zienswijze indienen
- De zienswijzen worden door de provincie behandeld en de provincie neemt een definitief besluit: de vergunning verlenen of weigeren
- Het definitief besluit wordt opnieuw gepubliceerd en zes weken ter inzage gelegd
- Als de aanvrager of indiener van een zienswijze (mits direct belanghebbende) het niet eens is met het besluit kan die bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State een beroepschrift indienen. Bij de Afdeling kan ook een schorsing of een voorlopige voorziening worden aangevraagd.
- Als er niemand beroep instelt bij de Raad van State wordt de definitieve beschikking 6 weken na aanvang van de terinzagelegging van kracht.

Handhaven

De voorschriften uit de vergunning zullen vanaf dat moment door de provincie gehandhaafd (moeten) worden. Hiertoe zal een door de provincie aangewezen toezichthouder de ontgronding bezoeken. Deze bezoeken kunnen vooraf worden aangekondigd maar kunnen ook onaangekondigd plaatsvinden.

Rol gemeenten

De ontgronding mag niet in strijd zijn met het ter plaatse geldende ruimtelijk besluit (art. 10, provinciale verordening). Dat wil dus zeggen dat als bijvoorbeeld in het bestemmingsplan is aangegeven dat er voor grondwerkzaamheden een aanlegvergunning nodig is, die vergunning alsnog nodig kan zijn voor werkzaamheden die als regel vallen onder vrijstellingen of vrijstellingen onder voorwaarden.

Signaleren illegale ontgrondingen

Iedereen die een illegale ontgronding, egalisering van een akker of iets dergelijks signaleert of vermoedt kan contact opnemen met het Milieu-informatie en Klachtenpunt (MIK) in Den Bosch. Dit is de meldkamer van de Provincie Noord-Brabant. Deze meldkamer is altijd bereikbaar, dus ook in het weekend en avond. Het MIK is te bereiken op tel: 073 - 681 2821 of per fax: 073 - 681 2844. Meer informatie over het MIK is te vinden op de site van de Provincie Noord-Brabant.

Als de provincie vervolgens niet of onvoldoende handhavend optreedt kan ook weer door iedereen bij de provincie een verzoek om handhaven worden ingediend. Als ook dat onvoldoende effect heeft omdat de provincie niet reageert of laat weten in die situatie niet handhavend te zullen optreden, kan eerst daartegen bezwaar worden gemaakt en daarna zo nodig een beroepsprocedure bij de voorzieningenrechter worden gestart.

Zie daarvoor de notitie : Zienswijzen en Bezwaar en Beroep.

Bevoegdheden Waterschappen

Waterschappen zijn regelmatig initiatiefnemer voor ontgrondingen. Waterschappen zijn volwaardige overheden, zij kunnen zelfstandig projecten entameren. Bij kleine ontgrondings-projecten, zoals de aanleg van poelen zijn zij zelf de bevoegde overheid. Wanneer waterschappen zelf bevoegd gezag zijn ook zij gehouden aan de wettelijk verplichte inspraaktrajecten (afd. 3.4 Awb). De voorgenomen plannen en de mogelijkheid voor inspraak worden in de regionale/streek media gepubliceerd. De door waterschappen uit te voeren projecten mogen niet in strijd zijn met het voor dat gebied geldende bestemmingsplan. Er kan dus zo zijn dat op grond van het bestemmingsplan een aanlegvergunning is vereist.

In Noord Brabant is de provinciale Ontgrondingen Verordening zodanig aangepast dat Waterschappen ook bevoegd gezag zijn bij grote projecten. De zogenaamde artikel 9a route, zie bijlage. Hierdoor is er geen ontgrondingsvergunning meer vereist voor werkzaamheden in het kader van natuurontwikkelingsprojecten indien deze zijn opgenomen in een plan, waarover via een openbare inspraakprocedure besluitvorming heeft plaatsgevonden en waar alle belangen voor de ontgronding betrokken zijn. De controle gebeurt ook hier via de wettelijk verplichte inspraak trajecten die via de regionale/streek media worden aangekondigd.

Meer informatie:

Notitie Zienswijzen, bezwaar en beroep

BIJLAGE

Deze bijlage is overgenomen van de site van de provincie Noord Brabant. Om zeker te zijn van actuele regelgeving is het verstandig de site ook zelf te raadplegen zie verordening Ontgrondingen. De hier overgenomen tekst is de versie geldig vanaf 1 jan. 2008.

Artikel 9 Absolute vrijstellingen

Krachtens artikel 7, tweede lid, van de wet is geen vergunning vereist voor de navolgende categorieën van ontgrondingsactiviteiten:

- a. grondwerken voor het maken, wijzigen en verwijderen van bouwwerken en funderingen;
- b. het delven, openen en ruimen van graven;
- c. het doen van archeologische opgravingen met vergunning krachtens de Monumentenwet;
- d. het maken van proefsleuven en het doen van grondboringen en sonderingen;
- e. het plaatsen, vervangen en opruimen van in de grond aan te brengen of aangebrachte voorwerpen;
- f. de normale uitoefening van het landbouw-, tuinbouw- en bosbouwbedrijf;
- g. grondwerken voor het normale onderhoud aan grond, werken en bouwwerken inclusief het reguliere onderhoud van waterlopen en zandvangens;
- h. het aanleggen, wijzigen en opruimen van infrastructurele werken, ter uitvoering van een ter plaatse geldend ruimtelijk besluit;
- i. het verbeteren van de bodemgesteldheid voor het, ter uitvoering van een ter plaatse geldend ruimtelijk besluit met daarop gebaseerde vergunning, aanleggen en wijzigen van openbaar groen, pleinen, parkeer- en industrieterreinen, speelterreinen en sportterreinen en het verwijderen daarvan;
- j. het ontginnen van een voormalige of gesloten stortplaats waarvoor Gedeputeerde Staten een ontheffing als bedoeld in artikel 4.4.4 van de Provinciale milieuverordening Noord-Brabant hebben verleend;
- k. sanering van ernstige gevallen van bodemverontreiniging conform de Wet bodembescherming en de Wet milieubeheer;
- l. functionele ontgrondingen die zijn opgenomen in een vastgestelde uitwerking van een reconstructieplan overeenkomstig artikel 19 van de Reconstructiewet concentratiegebieden; Onverminderd het bepaalde in lid 1, is geen vergunning vereist voor ontgrondingen, niet groter dan 2000 m², en waarbij niet dieper dan 3,00 m beneden maaiveld wordt ontgrond.

Artikel 9a

Krachtens artikel 7, tweede lid, van de wet is geen vergunning vereist voor werkzaamheden in het kader van ecologische verbindingszone's, beek- en kreekherstelprojecten en overige natuurontwikkelingsprojecten die in overeenstemming zijn met het provinciaal natuurbeleid, en indien deze zijn opgenomen in een plan, waarover via een openbare inspraakprocedure besluitvorming heeft plaatsgevonden onder aantoonbare, integrale afweging van alle belangen betrokken bij de ontgroning.

Artikel 10 Relatieve vrijstellingen onder regels

Krachtens artikel 7, tweede lid, van de wet, is geen vergunning vereist voor functionele ontgrondingen¹, groter dan 2000 m², mits:

- a. niet dieper wordt ontgrond dan 3,00 meter beneden maaiveld, en
- b. niet meer dan 15.000 m³ grond wordt vergraven, en
- c. de ontgroning niet in strijd is met een ter plaatse geldend ruimtelijk besluit;
- d. de ontgroning niet is gelegen in een gebied dat op de Aardkundige waardevolle gebiedenkaart is aangeduid als aardkundig waardevol gebied, en
- e. de ontgroning niet is gelegen in een gebied dat op de Cultuurhistorische Waardenkaart is aangeduid als archeologisch monument, en
- f. de ontgroning geen afbreuk doet aan archeologische en/of cultuurhistorische waarden, en
- g. de ontgroning, behoudens indien het betreft de uitvoering van werkzaamheden ten behoeve van de waterhuishouding, zich niet binnen 30 meter van de teen van een waterkering en binnen 200 meter van het aansluitpunt van een primaire waterkering op de hogere gronden bevindt.

¹ een ontgroning die volledig gekoppeld is aan het realiseren of versterken van een maatschappelijke functie, zoals natuurontwikkeling, recreatie, wonen aan water e.d., en die voldoet aan de Handleiding functioneel ontgronden, vastgesteld bij besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 4 juni 2002, met inbegrip van nadien vast te stellen wijzigingen, dan wel aan de nota "De bodem in zicht", vastgesteld bij besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 13 november 2001, met inbegrip van nadien vast te stellen wijzigingen;

Meldingen

Artikel 11 Toepassingsbereik

Een voornemen om te ontgronden dat op grond van artikel 9a en 10 van deze verordening is vrijgesteld van de vergunningplicht, wordt gemeld bij Gedeputeerde Staten.

Artikel 12 Indienen melding

De melding wordt op een door Gedeputeerde Staten vastgestelde wijze ingediend bij Gedeputeerde Staten.

Bij de melding van een ontgroning wordt overlegd,

a. een archeologisch rapportage, conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, indien de ontgrondingswerkzaamheden worden uitgevoerd in een gebied dat op de Cultuurhistorische Waardenkaart is aangeduid met een hoge of middelhoge indicatieve archeologische waarde of in een gebied met een zeer hoge of hoge historisch geografische waarde of historische groenstructuren;

b. een bodemkwaliteitsrapport overeenkomstig NEN 5740. De rapporten, genoemd onder a en b behoeven de instemming van Gedeputeerde Staten.

Indien de melding niet volledig is of daarbij niet alle voorgeschreven bijlagen zijn gevoegd, geldt de inzending niet als een melding in de zin van dit artikel.

Artikel 13 Indieningstermijn

De melding dient uiterlijk acht weken voorafgaand aan de aanvang van de voorgenomen ontgroning te zijn ingediend. In afwijking van het eerste lid mag gestart worden met de uitvoering nadat Gedeputeerde Staten de melding hebben geaccepteerd.

Opmerkingen en vragen

Tonnie van de Rijdt - van de Ven: vdrijdt@iae.nl